

ul. Fryderyka Chopina 41 lok. 2
20-023 Lublin
fundacja.wor@gmail.com
wolnoscodreligii.pl
NIP: 7123267431
KRS: 0000403073

FUNDACJA
WOLNOŚĆ
OD RELIGII

Lublin, 24 września 2019 r.

Dyrekcja II Liceum Ogólnokształcącego w Lublinie
Aleja Niepodległości 31
59-300 Lubin

Stanisław Państwo,

Działając imieniem Fundacji Wolność od Religii z siedzibą w Lublinie, w ramach prowadzonej kampanii społecznej na rzecz przestrzegania prawa oświatowego, a także uwzględnienia i poszanowania praw mniejszości, rodziców i ich dzieci, które nie uczęszczają na lekcje religii rzymskokatolickiej oraz w imię przestrzegania fundamentalnej zasady państwa demokratycznego tj. ochrony praw mniejszości i równości obywateli wobec prawa, w związku z informacją otrzymaną od rodziców uczniów uczęszczających do zarządzanej przez Państwa publicznej placówki oświatowej dotyczącej przedkładania do podpisania rodzicom oświadczeń o nieuczestniczeniu w lekcjach religii, zwracam się z wnioskiem o bezzwłoczne zaprzestanie tej praktyki.

We wzorze deklaracji rodziców przedkładanym do podpisania rodzicom w zarządzanej przez Państwa placówce edukacyjnej pytają Państwo, czy uczeń *nie będzie uczestniczył w zajęciach z przedmiotu religia*. Ponadto proponują Państwo wybór udziału wyłącznie w lekcjach religii, nie wspominając o możliwości zadeklarowania udziału w lekcjach etyki.

Nie jest dopuszczalne przez przepisy prawa odbieranie przez szkołę lub przedszkole publiczne od rodziców lub uczniów oświadczeń (negatywnych deklaracji) wskazujących, że uczeń nie będzie uczęszczał na religię lub etykę, lub też przedkładanie rodzicom wzorów oświadczeń, które preferują wybór zajęć z jakiegokolwiek religii lub z etyki. Procedura przyjmowania przedmiotowych oświadczeń

od rodziców lub uczniów nie może bowiem naruszać dyspozycji art. 53 ust. 7 Konstytucji RP, który wskazuje, że Nikt nie może być obowiązany przez organy władzy publicznej do ujawniania swojego światopoglądu, przekonań religijnych lub wyznania, a także Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach § 1. 1. Ust. 3 Uczestniczenie lub nieuczestniczenie w przedszkolnej albo szkolnej nauce religii lub etyki nie może być powodem dyskryminacji przez kogokolwiek w jakiegokolwiek formie.

Zgodnie z Rozporządzeniem MEN z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. 1992 r. Nr 36 poz. 155) rodzic nie ma obowiązku składania w każdym roku szkolnym oświadczenia o uczęszczaniu na lekcje religii/etyki. Rodzice składają tę deklarację w klasach pierwszych, kiedy uczeń rozpoczyna edukację w szkole. W kolejnych latach, na dowolnym etapie edukacji rodzic ma prawo zmienić deklarację np. zrezygnować z udziału dziecka w zajęciach lub zapisać je na kolejne/inne.

Uczeń może uczestniczyć w zajęciach:

- z religii (wyznanie rodzice wskazują w oświadczeniu)
- z etyki
- z obu przedmiotów.

Może też nie wybrać żadnego z nich.

Jeśli w danej szkole część uczniów wyrazi życzenie uczestniczenia w zajęciach zarówno z religii, jak i z etyki, szkoła jest zobowiązana umożliwić im udział w zajęciach z obu przedmiotów, umieszczając odpowiednio (bezkolizyjnie) godziny nauki religii i etyki w planie zajęć szkolnych. Dla uczniów, którzy nie wybiorą żadnego przedmiotu szkoła ma obowiązek zapewnić opiekę lub zajęcia wychowawcze. **Obowiązek opieki spoczywający na szkole nie może, z oczywistych powodów, przyjmować formy wymuszenia.**

Sugerujemy stosowanie następującego wzoru oświadczenia dla rodziców/opiekunów prawnych:

Oświadczenie

na podstawie § 1 ust. 2 w zw. z ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach wyrażam życzenie uczestniczenia mojego dziecka w lekcjach *

Z poważaniem

.....

* Należy wpisać nazwę przedmiotu: religia, etyka. Można wyrazić życzenie uczestniczenia w lekcjach z obu przedmiotów jednocześnie. W przypadku wpisania religii należy wskazać, o które wyznanie chodzi.

Zgodnie z uzasadnieniem do projektu zmian ww. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 marca 2014 roku, począwszy od dnia 1 września 2014 roku, w związku z nową treścią § 2 ust. 2 Rozporządzenia MEN z dnia 14 kwietnia 1992 roku, (z którego usunięto limit 3 uczniów jako minimalny w grupie nauczania religii lub etyki) wprowadzenie tej zmiany pozwoli zapewnić naukę etyki każdemu uczniowi

zainteresowanemu udziałem w zajęciach z tego przedmiotu, eliminując jednocześnie wskazane przez Europejski Trybunał Praw Człowieka przypadki odmowy zorganizowania lekcji etyki ze względu na brak wymaganej liczby uczniów.

Zgodnie z oświadczeniem MEN opublikowanym na stronie www w dniu 16 marca 2014 roku: Szkoła organizuje zajęcia z religii (określonego wyznania) i etyki w klasach (oddziałach) lub grupach międzyklasowych (międzyoddziałowych), gdy otrzyma co najmniej siedem zgłoszeń dotyczących danego przedmiotu. Zgodnie z przywołanymi przepisami szkoła ma obowiązek zorganizowania lekcji religii lub etyki dla grupy nie mniejszej niż 7 uczniów danej klasy lub oddziału. Jeśli w szkole zgłosi się mniej niż siedmiu uczniów, dyrektor szkoły przekazuje oświadczenia organowi prowadzącemu, który organizuje odpowiednio zajęcia z etyki w grupach międzyszkolnych oraz zajęcia z religii - w porozumieniu władzami zwierzchnimi kościoła lub związku wyznaniowego - w pozaszkolnych punktach katechetycznych.

W celu ułatwienia organizacji nauczania etyki w szkole zaleca się, aby w przypadku niewielkiej liczby uczniów wybierających etykę stosować rozwiązania organizacyjne umożliwiające prowadzenie zajęć w grupach różnowiekowych, łączących uczniów z całego etapu edukacyjnego. W takim przypadku treści nauczania etyki powinny być podzielone na moduły nadające się do realizowania w dowolnej kolejności. Pozwoli to skonstruować ofertę nauczania etyki w każdej szkole, nawet wtedy, gdy liczba uczniów wybierających etykę jest niewielka. W przypadku większej liczby uczniów wybierających etykę zaleca się, aby szkoła realizowała zajęcia w grupach łączących uczniów z jednego rocznika.

Od 1 września 2014 r. przestało obowiązywać dotychczasowe ograniczenie co najmniej trzech uczniów, dla których organ prowadzący tworzy grupę międzyszkolną lub pozaszkolny punkt katechetyczny. **Oznacza to, że zajęcia z etyki lub religii (określonego wyznania) są organizowane nawet dla jednego ucznia. W takim przypadku wskazane jest, aby zajęcia z etyki odbywały się w szkole, w której uczeń ten spełnia obowiązek szkolny lub obowiązek nauki.**

W 2015 roku na zlecenie Rzecznika Praw Obywatelskich został przygotowany i opublikowany raport na podstawie badania „Dostępność lekcji religii mniejszościowych i lekcji etyki w ramach systemu edukacji szkolnej”. Rzecznik Praw Obywatelskich uznał za przejaw dyskryminacji w dostępie do lekcji etyki:

Negatywną reakcję na zgłoszenie chęci udziału w lekcjach etyki przez rodziców, młodzież i dzieci; odmowę organizacji lekcji etyki ze względu na małą liczbę chętnych, odmowę zorganizowania lekcji etyki ze względu na brak nauczyciela, brak funduszy lub z innych powodów; organizowanie lekcji etyki w godzinach w placówkach utrudniających uczestnictwo w lekcji, np. poza standardowymi godzinami lekcyjnymi, w placówkach międzyszkolnych oddalonych od miejsca zamieszkania ucznia; **nieinformowanie o możliwości wyboru etyki**, niewpisywanie lekcji etyki do planu zajęć szkolnych, opóźnianie uruchomienia zajęć z etyki względem początku roku szkolnego.

Ponadto w dniu 20 września 2018 r. Rzecznik wystąpił do Minister Edukacji Narodowej Anny Zalewskiej o usunięcie wszelkich barier w dostępie do lekcji religii

mniejszościowych lub lekcji etyki oraz nierówne traktowanie uczniów nieuczęszczających na lekcje religii w szkole, gdyż stanowią one przejawy dyskryminacji ze względu na religię i światopogląd w obszarze edukacji: *Dziś realizacja obowiązku powiadamiania rodziców i uczniów o możliwości zorganizowania na ich życzenie, lekcji religii mniejszości wyznaniowych i lekcji etyki zdaniem MEN polega na zamieszczaniu informacji o tym na stronie internetowej resortu (to wynika z odpowiedzi MEN w na pytanie zadane przez RPO w roku szkolnym 2016/17). Tyle że od dwóch lat takiej informacji na stronie MEN już nie ma. A nawet gdyby została zamieszczona, to to za mało, by rodzice dowiedzieli się o przysługujących im prawach.*

Dlatego RPO ponownie zwrócił się do MEN o nowelizację rozporządzenia z 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach szkołach - tak, aby na dyrektorów szkół nałożono obowiązek informowania rodziców i uczniów o możliwości i zasadach organizacji lekcji religii lub lekcji etyki.

W taki sposób zwiększa się bowiem samą świadomość o posiadaniu prawa do tego, by dziecko chodziło na etykę lub religię mniejszościową. Jest to szczególnie ważne w sytuacji dzieci i rodzin należących do małych grup wyznawców. Właśnie w takiej sytuacji państwo powinno usuwać wszelkie ograniczenia, aby uczniowie, którzy zdecydują się uczęszczać na lekcje religii mniejszościowej lub etyki, nie zostali zniechęceni trudnym dojazdem, niepotrzebnie długim oczekiwaniem na zajęcia, czy koniecznością wyboru pomiędzy lekcjami religii lub etyki a innymi zajęciami dodatkowymi.

*RPO uznaje za wartą upowszechnienia dobrą praktykę, jaką jest rozdawanie rodzicom i uczniom formularzy, w których zaznaczaliby, czy życzą sobie zorganizowania lekcji religii lub etyki. **W formularzach powinna być informacja, że możliwe jest uczęszczanie jednocześnie na lekcje różnych religii i etyki. Dyrektorzy szkół i kuratorzy oświaty winni upowszechniać wiedzę, że uczniowie nie są zmuszeni wybierać między tymi lekcjami.***

W załączeniu przesyłam Państwu również rekomendacje wynikające z doświadczeń fundacji w pracy społecznej na rzecz społeczności bezwyznaniowej w Polsce.

Bardzo proszę o odniesienie się do przedstawionego przez fundację stanowiska, z zachowaniem formy pisemnej.

Dorota Wójcik
prezeska zarządu

